

**«ՖԻԴԵՍ ՀԻՓՈԹԵՔԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ» ՈՒՎԿ
ՓԱԿ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ**

**ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴՐԱՄՈՎ**

31 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 2015թ.

ԵՐԵՎԱՆ 2016

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն	3
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	5
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	6
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	7
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	8
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	9

BAKER TILLY ARMENIA

22 Hanrapetutyán Street
Area 16, 5th floor
0010 Yerevan
Republic of Armenia
Tel: +374(10) 544-301
Tel: +374(10) 544-307
Tel: +374(10) 544-309
Fax: +374(10) 562-404
Email: info@bakertillyarmenia.com
www.bakertillyarmenia.com

15.04.2016
N 011604

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ

«Բեյքեր Թիլլի Արմենիա» ՓԲԸ
Գլխավոր տնօրեն

Փ. Չևոբյան

Ստորագրական ծառայությունների իրականացման
լիցենզիա թիվ 054, տրված 22 ֆինանսների
և էկոնոմիկայի նախարարության կողմից

ԱՆԿԱՆ ԱՌԻԴԻՏՈՐԻ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

«Ֆիդես Հիփոթեքային Ընկերություն» ՈՒՎԿ ՓԲԸ
Բաժնետիրոջը

Մենք առդիտի ենք ենթարկել «Ֆիդես Հիփոթեքային Ընկերություն» ՈՒՎԿ ՓԲԸ -ի (այսուհետ՝ «Ընկերություն») կից ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը՝ առ 31-ը դեկտեմբերի 2015թ., հաշվետու տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև հաշվապահական քաղաքականության ամփոփ նկարագիրը և այլ պարզաբանող ծանոթագրություններ:

Ֆինանսական հաշվետվությունների համար տնօրինության պատասխանատվությունը

Սույն հաշվետվությունների՝ Ֆինանսական Հաշվետվությունների Միջազգային Ստանդարտների (այսուհետ՝ «ՖՀՄՍ») համաձայն պատրաստման և արժանահավատ ներկայացման համար պատասխանատու է տնօրինությունը: Այդ պատասխանատվությունը ներառում է խաբեության կամ սխալի հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրումներ չպարունակող ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և իրական ներկայացման նկատմամբ ներքին վերահսկողության մշակումը, կիրառումը և պահպանումը, պատշաճ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ընտրությունը և կիրառումը, ինչպես նաև տվյալ հանգամանքներում ողջամիտ հաշվապահական գնահատումների կատարումը:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը

Մեր պատասխանատվությունն է իրականացված աուդիտի հիման վրա կարծիք արտահայտել սույն ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ: Մենք աուդիտն իրականացրել ենք Աուդիտի Միջազգային Ստանդարտների համաձայն: Այս ստանդարտներով պահանջվում է, որպեսզի մենք պահպանենք էթիկայի կանոնները, և աուդիտը պլանավորենք և իրականացնենք ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրումներից զերծ լինելու վերաբերյալ ողջամիտ երաշխիքներ ձեռք բերելու նպատակով:

Աուդիտը ներառում է ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված գումարների և բացահայտումների վերաբերյալ աուդիտորական ապացույցների ձեռքբերմանն ուղղված ընթացակարգերի իրականացում: Ընթացակարգերի ընտրությունը հիմնված է աուդիտորի դատողությունների վրա՝ ներառյալ խաբեության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկի գնահատումը: Այս ռիսկը գնահատելիս աուդիտորը հաշվի է առնում Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և արժանահավատ ներկայացման ապահովմանն ուղղված ներքին վերահսկողությունը, ինչը թույլ է տալիս մշակել տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր, սակայն ոչ Ընկերության ներքին վերահսկողության արդյունավետության մասին կարծիք արտահայտելու նպատակով: Աուդիտը ներառում է կիրառվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության համապատասխանության և տնօրինության կատարած հաշվապահական գնահատականների հիմնավորվածության, ինչպես նաև ընդհանուր առմամբ ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման գնահատումը:

Մենք համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավականաչափ համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Կարծիք

Մեր կարծիքով, ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են բոլոր էական առումներով ճշմարիտ և իրական պատկերը 2015թ. դեկտեմբեր 31-ի դրությամբ Ընկերության ֆինանսական վիճակի, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների Միջազգային ստանդարտների:

Աուդիտոր

Ա. Դավթյան

15.04.2016թ.

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

2015թ դեկտեմբեր 31-ի դրությամբ

	Ծանոթ.	2015թ.	(հազար դրամ) 2014թ. (Վերաներկայացված)
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	10	45,603	30,200
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	11	124,113	39,327
Հաճախորդներին տրված վարկեր	12	1,654,500	2,218,348
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	13	252,869	184,190
Հետաձգված հարկային ակտիվ	9	916	591
Այլ ակտիվներ		1,689	8,221
Ընդամենը՝ ակտիվներ		2,079,690	2,480,877
Պարտավորություններ			
Հաճախորդներից ներգրավված փոխառություններ	14	736,153	1,192,753
Ընթացիկ հարկային պարտավորություն		497	5,209
Այլ պարտավորություններ	15	13,999	3,572
Ընդամենը՝ պարտավորություններ		750,649	1,201,534
Կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	16	1,148,000	1,148,000
Գլխավոր պահուստ		9,865	5,143
Կուտակված շահույթ		171,176	126,200
Ընդամենը՝ կապիտալ		1,329,041	1,279,343
Ընդամենը՝ պարտավորություններ և կապիտալ		2,079,690	2,480,877

Նվեր Ազատյան
 Գործադիր տնօրեն

15.04.2016թ.

Արմենա Հայրիյան
 Գլխավոր հաշվապահ

ՀԱՄԱՊԱՐՓԱԿ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
 2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

Ծանոթ.	2015թ.	(հազար դրամ)	
		2014թ. (վերաներկայացված)	
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	5	248,842	247,557
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	5	(93,404)	(104,904)
Ջուտ տոկոսային եկամուտ		155,438	142,653
Կոմիսիոն և այլ վճարների գծով եկամուտ		592	42
Կոմիսիոն և այլ վճարների գծով ծախս		(4)	(46)
Ջուտ կոմիսիոն եկամուտ		156,026	142,649
Այլ գործառնական եկամուտ		1,492	389
Գործառնական եկամուտ		157,518	143,038
Արժեզրկման կորուստներ	6	(30,682)	(9,118)
Անձնակազմի գծով ծախսեր	7	(49,805)	(44,083)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	8	(22,884)	(20,123)
Արտարժույթի գործարքներից զուտ եկամուտ		6,014	38,155
Շահույթ՝ մինչև հարկումը		60,161	107,870
Շահութահարկի գծով ծախս	9	(10,463)	(13,634)
Շահույթ՝ հարկումից հետո		49,698	94,236
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք			
Համապարփակ ֆինանսական արդյունք		49,698	94,236

Նվեր Ազատյան
 Գործադիր տնօրեն

15.04.2016թ.

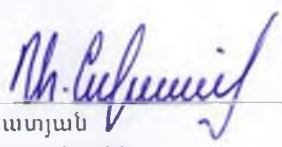

Եվգենյա Հայրիյան
 Գլխավոր հաշվապահ

ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
 2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

(հազար դրամ)

	2015թ.	2014թ.
Դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից		
Ստացված տոկոսներ	255,123	243,784
Վճարված տոկոսներ	(97,040)	(105,187)
Ստացված միջնորդավճարներ	592	-
Վճարված աշխատավարձ և դրան հավասարեցված այլ վճարումներ	(49,464)	(43,540)
Վճարված հարկեր	(16,116)	(13,664)
Ստացված փոխառություն	432,000	-
Տեղաբաշխված միջոցների նվազում (ավելացում)	461,800	(133,915)
Ներգրավված միջոցների նվազում (ավելացում)	(895,460)	(338,000)
Արտարժույթի առք ու վաճառքի գործունեությունից վնաս	(473)	-
Դրամական միջոցների զուտ հոսքեր այլ գործառնական գործունեությունից	(10,517)	(27,474)
Դրամական միջոցների զուտ հոսքեր գործառնական գործունեությունից	80,445	(417,996)
Դրամական միջոցների հոսքեր ներդրումային գործունեությունից		
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում	(71,529)	(174,180)
Դրամական միջոցների զուտ հոսքեր ներդրումային գործունեությունից	(71,529)	(174,180)
Դրամական միջոցների հոսքեր ֆինանսական գործունեությունից		
Ներդրումներ բաժնետիրական կապիտալում	-	398,000
Դրամական միջոցների զուտ հոսքեր ֆինանսական գործունեությունից	-	398,000
Դրամական միջոցների զուտ հոսքեր	8,916	(194,176)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբում	30,200	224,376
Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններ	6,487	-
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջում	45,603	30,200

 Նվեր Ագախյան
 Գործադիր տնօրեն

 Եվգենյա Հայրիյան
 Գլխավոր հաշվապահ

15.04.2016թ.

ՄԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
 2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	(հազար դրամ)			
	Կանոնադրակա ն կապիտալ	Գլխավոր պահուստ	Զբաղիված շահույթ	Ուղամենք կապիտալ
Մնացորդը 01 հունվարի 2014թ. (Վերաներկայացված)	750,000	2,602	34,505	803,421
<i>Բաժնետերերի հետ գործարքներ այդ թվում՝</i>				
Ներդրումներ բաժնետիրական կապիտալում	398,000	-	-	398,000
<i>Համապարփակ եկամուտ</i>	-	-	-	-
Շահույթ ժամանակշրջանի համար	-	-	94,236	94,236
Մասհանումներ գլխավոր պահուստին	-	2,541	(2,541)	-
Մնացորդը 31 դեկտեմբեր 2014թ. (Վերաներկայացված)	1,148,000	5,143	126,200	1,279,343
Մնացորդը 01 հունվարի 2015թ. (Վերաներկայացված)	1,148,000	5,143	126,200	1,279,343
<i>Բաժնետերերի հետ գործարքներ այդ թվում՝</i>				
Ներդրումներ բաժնետիրական կապիտալում	-	-	-	-
<i>Համապարփակ եկամուտ</i>	-	-	-	-
Շահույթ ժամանակշրջանի համար	-	-	49,698	49,698
Մասհանումներ գլխավոր պահուստին	-	4,722	(4,722)	-
Մնացորդը 31 դեկտեմբեր 2015թ.	1,148,000	9,865	171,176	1,329,041

Ս. Արսենյան

Նվեր Ազատյան
 Գործադիր տնօրեն

15.04.2016թ.

Եվգենյա

Եվգենյա Հայրիյան
 Գլխավոր հաշվապահ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1 Իրավական դաշտ

Հիմնական գործունեություն

«Ֆիդես Հիփոթեքային Ընկերություն» ՈւՎԿ ՓԲԸ («Ընկերություն») հիմնադրվել է Հայաստանի Հանրապետությունում որպես փակ բաժնետիրական ընկերություն և վարկային կազմակերպության լիցենզիա է ստացել 2009թ. օգոստոսի 4-ին: Ընկերության իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, ք. Երևան, Նաիրի Չարյան փող. 17ա:

Ընկերության հիմնական գործունեությունը վարկերի տրամադրումն է: Ընկերության գործունեությունը կանոնակարգվում է ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից («ՀՀ ԿԲ»): 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության աշխատակիցների թիվը կազմում էր 14 (2014թ.՝ 12):

Բաժնետերերը

Ընկերության 100% բաժնետերն է «Արցախ Ներդրումային Հիմնադրամ»-ը: Իր ֆինանսավորումն Ընկերությունը ստանում է Բաժնետերից: Արդյունքում, Ընկերությունը տնտեսապես կախման մեջ է Բաժնետիրոջից: Կապակցված կողմերի հետ գործարքների մանրամասները ներկայացված են ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություն 20-ում:

Հայաստանի գործարար միջավայրը

Հայաստանում տեղի են ունեցել քաղաքական և տնտեսական փոփոխություններ, որոնք ազդեցություն են ունեցել և կշարունակեն ազդեցություն ունենալ այս միջավայրում գործող ձեռնարկությունների գործունեության վրա: Հետևաբար, Հայաստանի գործարար միջավայրում ծավալած գործունեությանը հատուկ են ռիսկեր, որոնք բնորոշ չեն այլ շուկաներին: Ի լրումն, կապիտալի և վարկային շուկաներում վերջերս դիտվող ճգնաժամը ավելի է բարձրացրել տնտեսական անորոշության մակարդակը գործարար միջավայրում: Ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Ընկերության ֆինանսական վիճակի և գործառնությունների վրա գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Այսպես գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

2 Պատրաստման հիմունքները

Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների համաձայն:

Չափման հիմունքները

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով:

Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը ՀՀ դրամն է («դրամ»): Գեկավարությունը որպես Ընկերության ֆունկցիոնալ արժույթ է սահմանել դրամը, քանի որ վերջինս արտացոլում է Ընկերության գործունեության հիմքում ընկած իրադարձությունների և հանգամանքների տնտեսական էությունը:

Մույն ֆինանսական հաշվետվությունների նպատակների համար դրամը հանդիսանում է մաս ներկայացման արժույթ: Ֆինանսական տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ:

Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Այս ֆինանսական հաշվետվությունները Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների համաձայն պատրաստելու համար ղեկավարությունը կատարել է ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացմանը, ինչպես նաև պայմանական պարտավորությունների և ակտիվների բացահայտմանը վերաբերող մի շարք գնահատումներ և ենթադրություններ: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Մասնավորապես, հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ժամանակ գնահատման և կարևոր դատողությունների հետ կապված զգալի անորոշությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 12-ում՝ «Հաճախորդներին տրված վարկեր»:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը

Եկամտի և ծախսի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտերը կհոսեն Կազմակերպություն, և ստացված եկամուտը հնարավոր է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Կազմակերպությունից, և ծախսը հնարավոր է արժանահավատորեն չափել:

Տոկոսային եկամուտը և ծախսերը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում հաշվեգրման եղանակով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Վարկի տրամադրման ու սպասարկման ծախսերը, ինչպես նաև այլ ծախսերը, որոնք համարվում են վարկի ընդհանուր եկամտաբերության անբաժանելի մասը, գործարքի հետ կապված ծախսումների հետ միասին հանդիսանում են հետաձգված ծախսեր և ամորտիզացվում են որպես տոկոսային եկամուտ ֆինանսական գործիքի գնահատված օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Այլ վարձավճարները, կոմիսիոն վճարները և այլ եկամուտ և ծախս հոդվածները ճանաչվում են շահույթ կամ վնասում, երբ համապատասխան ծառայությունը մատուցվում է :

Արտարժույթով գործարքներ

Արտարժույթով գործարքները փոխարկվում են Ընկերության համապատասխան ֆունկցիոնալ արժույթի՝ գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի՝ այդ օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Դրամային հոդվածների գծով արտարժույթի փոխարկումից օգուտը կամ վնասը ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ ֆունկցիոնալ արժույթի ամորտիզացված արժեքի՝ ճշգրտված ժամանակաշրջանի ընթացքում արդյունավետ տոկոսի և վճարումների գծով, և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով փոխարկված արտարժույթի ամորտիզացված արժեքի միջև տարբերությունն է: Իրական արժեքով չափված, արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի այն օրվա դրությամբ, երբ որոշվել է իրական արժեքը: Փոխարկման հետևանքով առաջացած արտարժույթային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն տարբերությունների, որոնք առաջանում են վաճառքի համար մատչելի բաժնային գործիքների փոխարկումից, որոնք ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում:

Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է այլ համապարփակ ֆինանսական եկամտի հոդվածներին կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված բաժնետերերի հետ գործարքներին, որի դեպքում շահութահարկը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա շահութահարկի գծով ակնկալվող վճարման ենթակա հարկի գումարն է, որը հաշվարկվում է կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և նախորդ տարիների վճարման ենթակա հարկերի գծով կատարված ցանկացած ճշգրտում:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են օգտագործելով հաշվեկշռային պարտավորության մեթոդը՝ հիմք ընդունելով ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակներով օգտագործվող ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակով օգտագործվող գումարների ժամանակավոր տարբերությունները: Ժամանակավոր տարբերություններ չեն ճանաչվում ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման համար այնպիսի գործարքներում, որոնք ոչ հաշվապահական ոչ հարկվող շահույթի վրա ազդեցություն չունեն: Հետաձգված հարկերի գումարը հիմնված է ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքի իրացման կամ մարման ակնկալվող եղանակ վրա՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկային ակտիվը ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները, չօգտագործված հարկային վնասները և արտոնությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները նվազեցվում են այնքանով, որքանով հավանական չէ, որ հարկային օգուտը կիրացվի:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Ընկերությունը ներառում է դրամական միջոցները, բոքսակից բանկերում պահվող ընթացիկ հաշիվները և ավանդները, որոնք ավանդային պայմանագրերը ժամկետից շուտ լուծելու դեպքում ավանդը և այդ պահի դրությամբ հաշվարկված տոկոսները բանկի կողմից հաշվեգրվում են ընկերության հաշվարկային հաշվին՝ առանց որևէ կորուստ կրելու, «Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ» հոդվածում:

Ֆինանսական գործիքներ

Դասակարգում

Ֆինանսական գործիքները՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով այն ֆինանսական ակտիվները կամ ֆինանսական պարտավորություններն են, որոնք.

- ձեռք են բերվել կամ ստանձնվել են հիմնականում կարճ ժամանակամիջոցում վաճառելու կամ հետ գնելու նպատակով,
- միասին կառավարվող ֆինանսական գործիքների պորտֆելի մի մաս է, որի համար առկա է վկայություն կարճ ժամկետում շահույթ ստանալու արդիական փաստացի պատկերի վերաբերյալ,
- ածանցյալ գործիքներ են (բացառությամբ այնպիսի ածանցյալ գործիքների, որոնք նախատեսված և արդյունավետ հեջավորման գործիքներ են),
- սկզբնական ճանաչման ժամանակ նախատեսվել են որպես չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով:

Ընկերությունը կարող է նախատեսել ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները որպես չափվող իրական արժեքով՝ շահույթ կամ վնասի միջոցով, երբ կամ.

- ակտիվները կամ պարտավորությունները կառավարվում և գնահատվում են իրական արժեքի հիմունքով,
- նախատեսումը վերացնում կամ էապես նվազեցնում է հաշվառման անհամապատասխանությունը, որն այլապես կառաջանար, կամ
- ակտիվը կամ պարտավորությունը ներառում է պարունակվող ածանցյալ գործիք, որը նշանակալիորեն ձևափոփոխում է դրամական միջոցների հոսքերը, որոնք այլապես կպահանջվեին պայմանագրի շրջանակներում:

Վաճառքի համար պահվող բոլոր ածանցյալ գործիքները ստացման ենթակա գուտ գումարում (իրական իրական արժեք), ինչպես նաև ձեռքբերված օպցիոնները գրանցվում են որպես ակտիվներ: Վաճառքի համար պահվող բոլոր ածանցյալ գործիքները վճարման ենթակա գուտ գումարում (բացասական իրական արժեք), ինչպես նաև դուրս գրված օպցիոնները գրանցվում են որպես պարտավորություններ:

Փոխառությունները և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք գնանշված չեն գործող շուկայում, բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց Ընկերությունը.

- մտադիր է անմիջապես կամ մոտ ապագայում վաճառել,
- սկզբնական ճանաչման ժամանակ նախատեսել է որպես չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով,
- սկզբնական ճանաչման ժամանակ նախատեսել է որպես վաճառքի համար մատչելի, կամ
- կարող է չփոխհատուցել ըստ էության ողջ իր սկզբնական ներդրումը այլ պատճառով, քան պարտքային դիրքի վատթարացումը;

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով և ֆիքսված մարման ժամկետով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք Ընկերությունը հստակ մտադրված է և ի վիճակի է պահել մինչև մարման ժամկետի լրանալը, բացառությամբ՝

- նրանց, որոնց կազմակերպությունը սկզբնական ճանաչման ժամանակ նախատեսում է որպես չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով,
- նրանց, որոնց կազմակերպությունը նախատեսում է որպես վաճառքի համար մատչելի,
- նրանց, որոնք բավարարում են փոխառությունների և դերիտորական պարտքերի սահմանմանը:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները ոչ ածանցյալ գործիք հանդիսացող ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք կազմակերպության կողմից նախատեսված են որպես վաճառքի համար մատչելի, կամ որոնք դասակարգված չեն որպես փոխառություններ և դերիտորական պարտքեր, մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ, կամ ֆինանսական ակտիվներ՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով:

Դեկավարությունը որոշում է ֆինանսական գործիքների համապատասխան դասակարգումը սկզբնական ճանաչման պահին: Ածանցյալ ֆինանսական գործիքները և ֆինանսական գործիքները, որոնք սկզբնական ճանաչման պահին նախատեսվել են որպես չափվող իրական արժեքով՝ շահույթ կամ վնասի միջոցով, չեն վերադասակարգվում «չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով» կատեգորիայից: Ֆինանսական ակտիվը, որը կբավարարեր փոխառության և դերիտորական պարտքերի սահմանմանը, կարող է վերադասակարգվել «չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով» կամ «վաճառքի համար մատչելի» կատեգորիայից, եթե կազմակերպությունը մտադրված է և ի վիճակի է այդ ֆինանսական ակտիվը պահել տեսանելի ապագայում կամ մինչև մարմանը: Այլ ֆինանսական գործիքները կարող են վերադասակարգվել «չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով» կատեգորիայից եզակի դեպքից առաջացող հազվագյուտ հանգամանքներում, որ անսովոր է և գրեթե անհավանական, որ կրկնվի կարճ ժամանակամիջոցում:

Ճանաչում

Ֆինանսական ակտիվները կամ ֆինանսական պարտավորությունները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են այն և միայն այն դեպքում, երբ Ընկերությունը դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների բոլոր կանոնավոր կերպով գնումները հաշվառվում են վերջնահաշվարկի ամսաքվի դրությամբ:

Չափում

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը սկզբնական ճանաչման պահին չափվում է իր իրական արժեքով՝ գումարած՝ այն դեպքում, երբ դա ֆինանսական ակտիվ կամ ֆինանսական պարտավորություն չէ, չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, գործարքի հետ կապված այն ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական ակտիվները, ներառյալ ակտիվ հանդիսացող ածանցյալ գործիքները, պետք է չափվեն իրենց իրական արժեքներով՝ առանց կատարելու որևէ նվազեցում գործարքի հետ կապված այն ծախսումների գծով, որոնք Ընկերությունը կարող է կրել վաճառքի կամ այլ ձևով օտարման ժամանակ, բացառությամբ՝

- փոխառությունների և դերիտորական պարտքերի, որոնք պետք է չափվեն ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը,
- մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ, որոնք պետք է չափվեն ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը,

- բաժնային գործիքների մեջ ներդրումներ, որոնք գործող շուկայում չունեն գնանշված շուկայական գին, և որոնց իրական արժեքը չի կարող արժանահավատորեն չափվել, որոնք պետք է չափվեն սկզբնական արժեքով:

Բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացառությամբ նրանց, որոնք նախատեսված են որպես իրական արժեքով չափվող՝ շահույթ կամ վնասի միջոցով, և ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք առաջանում են, երբ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվի փոխանցումը չի որակվում որպես ապաճանաչման ենթակա, պետք է չափվեն ամորտիզացված արժեքով: Ամորտիզացված արժեքը հաշվարկվում է՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Պարզևավճարները և գեղջերը, ներառյալ՝ գործարքի հետ կապված սկզբնական ծախսումները, ներառվում են համապատասխան գործիքի հաշվեկշռային արժեքում և ամորտիզացվում են՝ հիմնվելով գործիքի արդյունավետ տոկոսադրույքի վրա: Երբ դիտարկելի շուկայից ստացված տվյալների հիման վրա կատարած գնահատումը ցույց է տալիս ակտիվի կամ պարտավորության սկզբնական ճանաչման պահին իրական արժեքի օգուտ կամ վնաս, ապա օգուտը կամ վնասը անմիջապես պետք է ճանաչվի շահույթում կամ վնասում: Երբ սկզբնական օգուտը կամ վնասն ամբողջությամբ հիմնված չէ դիտարկելի շուկայի տվյալների վրա, այն պետք է հետաձգվի և ճանաչվի ակտիվի կամ պարտավորության ծառայության ընթացքում համապատասխան հիմունքով, կամ, երբ գները դառնում են դիտարկելի, կամ ակտիվի կամ պարտավորության օտարման պահին:

Իրական արժեքի չափման սկզբունքներ

Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքի լավագույն վկայությունը գործող շուկայի գնանշված շուկայական գներն են առանց գործարքի հետ կապված ծախսումների նվազեցման: Եթե գնանշված շուկայական գները առկա չեն, ապա իրական արժեքը որոշվում է՝ առավելագույն օգտագործելով շուկայական տվյալները: Գնահատման տեխնիկաները ներառում են շուկայում վերջերս կատարված իրազեկ, պատրաստական «անկախ կողմերի միջև գործարքների» օգտագործումը, համեմատարար համանման գործիքների ընթացիկ շուկայական գները, գեղջված դրամական միջոցների հոսքերի վերլուծությունը և օպցիոնների գնահատման մոդելները և գործիքը գնորոշելու համար շուկայի մասնակիցների կողմից սովորաբար կիրառվող այլ տեխնիկաներ:

Երբ կիրառվում են գեղջված դրամական միջոցների հոսքերի տեխնիկաներ, գնահատված ապագա դրամական միջոցների հոսքերը հիմնվում են դեկավարության լավագույն գնահատականի վրա, և գեղջված դրույքը համարվում է շուկայական դրույքը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ այն գործիքի համար, որն ունի համանման պայմաններ: Երբ կիրառվում են գնորոշման մոդելներ, տվյալները հիմնվում են շուկայական ցուցանիշների վրա՝ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Այն ածանցյալ գործիքների իրական արժեքը, որոնք արժեթղթերի շուկայում չեն շրջանառվում, գնահատվում է այն գումարով, որն Ընկերությունը կստանար կամ կվճարեր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ պայմանագիրը դադարեցնելու համար՝ հաշվի առնելով ընթացիկ շուկայի պայմանները և գործընկերների ընթացիկ վարկունակությունը և սեփական պարտքային ռիսկը:

Օգուտներ և վնասներ հետագա չափման գծով

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության իրական արժեքի փոփոխությունից առաջացած օգուտը կամ վնասը պետք է ճանաչվի հետևյալ կերպ.

- որպես չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով դասակարգված ֆինանսական գործիքի գծով օգուտը կամ վնասը պետք է ճանաչվի շահույթում կամ վնասում,
- որպես վաճառքի համար մատչելի դասակարգված ակտիվի գծով օգուտը կամ վնասը պետք է ճանաչվի սեփական կապիտալում որպես այլ համապարփակ ֆինանսական եկամուտ, բացառությամբ արժեգրկումից կորուստների և արտարժույթի փոխարժեքից առաջացած օգուտների կամ վնասների, քանի դեռ այդ ակտիվը ապաճանաչված չէ: Այդ ժամանակ, նախկինում սեփական կապիտալում ճանաչված կուտակված օգուտը կամ վնասը պետք է ճանաչվի շահույթում կամ վնասում: Վաճառքի համար մատչելի ակտիվի գծով տոկոսը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում որպես վաստակած՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների դեպքում օգուտը կամ վնասը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, երբ ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը ապաճանաչվում է կամ արժեգրկվում, ինչպես նաև՝ ամորտիզացիայի միջոցով:

Ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչվում է, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը կամ, երբ Ընկերությունը փոխանցում է ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները: Փոխանցման ընթացքում առաջացած կամ պահպանված ցանկացած իրավունքներ և պարտականություններ ճանաչվում են առանձին՝ որպես ակտիվներ կամ պարտավորություններ: Ֆինանսական պարտավորությունը ապաճանաչվում է, երբ այն մարվում է: Ընկերությունը նաև ապաճանաչում է որոշ ակտիվներ, երբ այն դուրս է գրում չհավաքագրվող համարվող ակտիվներին պատկանող մնացորդները:

Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները պետք է հաշվանցվեն, և ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում պետք է ներկայացվի գուտ գումարը այն և միայն այն դեպքում, երբ Ընկերությունը տվյալ պահին ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և մտադիր է կա՛մ հաշվարկը (մարումը) իրականացնել գուտ հիմունքով, կա՛մ իրացնել ակտիվը և մարել պարտավորությունը միաժամանակ:

Արժեզրկում

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները հիմնականում ներառում են վարկերը և այլ դերիտորական պարտքերը («Վարկեր և դերիտորական պարտքեր»): Ընկերությունը կանոնավոր կերպով վերանայում է վարկերը և դերիտորական պարտքերն արժեզրկումը գնահատելու նպատակով: Վարկը կամ դերիտորական պարտքն արժեզրկված է, և կրվում են արժեզրկումից կորուստներ, միայն և միայն այն դեպքում, երբ գոյություն ունի արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն որպես մեկ կամ ավելի դեպքերի արդյունք՝ տեղի ունեցած վարկի կամ դերիտորական պարտքի սկզբնական ճանաչումից հետո («կորստի դեպք»), և այդ կորստի դեպքը (կամ դեպքերը) այնպիսի ազդեցություն ունեն տվյալ վարկի կամ դերիտորական պարտքի ապագա գնահատված դրամական միջոցների հոսքերի վրա, որը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման անկողմնակալ վկայությունը կարող է ներառել պարտավորությունների չկատարումը կամ վճարումների հետաձգումը վարկառուի կողմից, վարկային պայմանագրի պայմանների խախտումները վարկառուի կողմից, վարկի կամ փոխառության պայմանների այնպիսի վերակազմավորում, որն Ընկերությունն այլ հանգամանքներում չէր դիտարկի, վարկառուի կամ թողարկողի սնանկացման հայտանիշները, արժեթղթի ակտիվ շուկայի վերացումը, գրավի արժեքի նվազումը կամ ակտիվների խմբին վերաբերող այլ դիտարկելի տվյալները, ինչպիսիք են խմբի կազմի մեջ մտնող վարկառուների վճարունակության վատթարացումը, կամ տվյալ խմբի կազմի մեջ մտնող վարկառուների կողմից պարտականությունների չկատարման հետ փոխկապակցված տնտեսական պայմանների փոփոխությունը:

Ընկերությունը նախ գնահատում է, թե արդյոք գոյություն ունի արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն այն առանձին վարկերի ու դերիտորական պարտքերի գծով, որոնք առանձին վերցված նշանակալի են, և ապա առանձին կամ հավաքական հիմունքով՝ այն վարկերի ու դերիտորական պարտքերի գծով, որոնք առանձին վերցված նշանակալի չեն: Եթե Ընկերությունը եզրակացնում է, որ առանձին գնահատված վարկի կամ դերիտորական պարտքի գծով՝ լինի այն նշանակալի կամ ոչ նշանակալի, արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն չկա, ապա այն ներառում է այդ վարկը պարտքային ռիսկի համանման բնութագրերով վարկերի և դերիտորական պարտքերի խմբում և դրանք հավաքական հիմունքով գնահատում արժեզրկման տեսանկյունից: Այն վարկերը և դերիտորական պարտքերը, որոնք առանձին են գնահատվում արժեզրկման տեսանկյունից, և որոնց գծով արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում կամ շարունակվում է ճանաչվել, չեն ներառվում արժեզրկման հավաքական հիմունքով գնահատման մեջ:

Եթե առկա է վարկի կամ դերիտորական պարտքի գծով արժեզրկումից կորստի անկողմնակալ վկայություն, ապա կորստի գումարը չափվում է որպես վարկի կամ դերիտորական պարտքի հաշվեկշռային արժեքի և դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերի, ներառյալ երաշխիքներից և գրավից ստացվելիք գումարների, ներկա արժեքի միջև տարբերություն՝ զեղչված այդ վարկի կամ դերիտորական պարտքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով: Պայմանագրով նախատեսված դրամական միջոցների հոսքերը և պատմական կորստի փորձը, որոնց գծով ճշգրտումներ

են կատարվել ներկա տնտեսական պայմաններն արտացոլող դիտարկելի տեղեկատվության հիման վրա, հանդիսանում են դրամական միջոցների ակնկալվող հոսքերի գնահատման հիմք:

Որոշ դեպքերում վարկի կամ դերիտորական պարտքի գծով արժեզրկման կորստի գումարը գնահատելու համար պահանջվող դիտարկելի տվյալները կարող են սահմանափակ լինել կամ այլևս անբողջությամբ չհամապատասխանել ներկա հանգամանքներին: Սա կարող է լինել այն դեպքում, երբ վարկառուն ֆինանսական դժվարություններ ունի և Ընկերության տրամադրության տակ կան քիչ տվյալներ համանման վարկառուների մասին: Այս դեպքերում արժեզրկումից կորստի գումարն Ընկերությունը գնահատում է՝ ելնելով փորձի վրա հիմնված իր դատողությունից:

Վարկերի և դերիտորական պարտքերի գծով արժեզրկումից բոլոր կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում և հակադարձվում են այնքանով, որքանով փոխհատուցվող գումարի հետագա աճը կարելի է անկողմնակալորեն կապել արժեզրկումից կորստի ճանաչումից հետո տեղի ունեցած իրադարձությանը:

Երբ վարկը չհավաքագրվող է, այն դուրս է գրվում վարկի արժեզրկման գծով համապատասխան պահուստի հաշվին: Ընկերությունը դուրս է գրում վարկի մնացորդը (ինչպես նաև վարկի կորուստների գծով ցանկացած համապատասխան պահուստ), երբ դեկավարությունը որոշում է, որ վարկերն անհավաքագրելի են և, երբ վարկը հավաքագրելու բոլոր անհրաժեշտ գործողություններն արդեն սպառված են:

Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները

Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները ներառում են չգնանշվող բաժնային գործիքներ, որոնք ներառվում են վաճառքի համար մատչելի ակտիվներում, որոնք չեն հաշվառվում իրական արժեքով, քանի որ դրա իրական արժեքը հնարավոր չէ արժանահավատորեն չափել: Եթե կա անկողմնակալ վկայություն, որ նման ներդրումներն արժեզրկված են, ապա արժեզրկումից կորստի գումարը չափվում է որպես ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և համանման ֆինանսական ակտիվի համար ընթացիկ շուկայական հատույցադրույքով գեղջված ապագա գնահատված դրամական միջոցների հոսքերի ներկա արժեքի միջև տարբերություն:

Այսպիսի ներդրումների հետ կապված արժեզրկումից բոլոր կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում և չպետք է հակադարձվեն:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները

Վաճառքի համար մատչելի ակտիվների արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված կուտակված արժեզրկումից կորուստը փոխանցելով շահույթ կամ վնաս՝ որպես վերադասակարգման ճշգրտում: Կուտակված արժեզրկումից կորուստը, որը վերադասակարգվում է՝ դուրս բերվելով այլ համապարփակ եկամտից և ներառվելով շահույթում կամ վնասում, ձեռքբերման արժեքի՝ հանած հիմնական գումարի ցանկացած մարում և ամորտիզացիա, և ընթացիկ իրական արժեքի՝ հանած նախկինում այդ ֆինանսական ակտիվի գծով շահույթում կամ վնասում ճանաչված ցանկացած արժեզրկումից կորուստ, միջև տարբերությունն է: Ժամանակային արժեքին վերագրվող արժեզրկման դրույթների փոփոխություններն արտացոլվում են որպես տոկոսային եկամտի բաղադրիչ:

Վաճառքի համար մատչելի բաժնային գործիքում ներդրման իրական արժեքի՝ իր սկզբնական արժեքից նշանակալի կամ տևական նվազումը նույնպես հանդիսանում է արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն:

Եթե հետագա ժամանակաշրջանում արժեզրկված վաճառքի համար մատչելի պարտքային գործիքի իրական արժեքն աճում է և այդ աճը կարելի է անկողմնակալ ձևով կապել մի դեպքի հետ, որը տեղի է ունեցել արժեզրկումը շահույթում կամ վնասում ճանաչելուց հետո, ապա արժեզրկումից կորուստը պետք է հակադարձվի՝ հակադարձման գումարը ճանաչելով շահույթում կամ վնասում: Այնուհանդերձ, վաճառքի համար մատչելի արժեզրկված բաժնային գործիքի իրական արժեքի ցանկացած հետագա վերականգնում պետք է ճանաչվի այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում:

Ոչ ֆինանսական ակտիվներ

Ոչ ֆինանսական ակտիվները, բացի հետաձգված հարկերից, վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ արժեզրկման հայտանիշ բացահայտելու նպատակով: Ոչ ֆինանսական ակտիվների փոխհատուցվող գումարը նրանց իրական արժեքից՝ հանած վաճառքի ծախսերի և օգտագործման արժեքից առավելագույնն է: Օգտագործման արժեքը գնահատելիս դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերը գեղջվում են իրենց ներկա արժեքի՝ օգտագործելով մինչև հարկումը գեղջման այն դրույքը, որն արտացոլում է ժամանակի մեջ դրամի արժեքի շուկայի ներկա գնահատականը և ակտիվին բնորոշ ռիսկերը: Այլ ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների ներհոսքից մեծապես անկախ և դրամական միջոցների ներհոսք չառաջացնող ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է այն դրամաստեղծ միավորի համար, որին պատկանում է տվյալ ակտիվը: Արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է, երբ ակտիվի կամ նրա դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է նրա փոխհատուցվող գումարը:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում և հակադարձվում է միայն այն դեպքում, եթե փոխվել են փոխհատուցվող գումարը որոշելու համար օգտագործվող գնահատումները: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այն չափով, որքանով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ցածր է այն հաշվեկշռային արժեքից, որը որոշված կլիներ, առանց համապատասխան մաշվածության և ամորտիզացիայի, եթե արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլիներ:

Հիմնական միջոցներ

Մեփական ակտիվներ

Հիմնական միջոցների միավորները ներկայացված են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է տարբեր օգտակար ծառայություն ունեցող կարևոր բաղկացուցիչներից, այդ բաղկացուցիչները հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ:

Վարձակալված ակտիվներ

Այն վարձակալությունը, որի դեպքում Ընկերությանն են փոխանցվում ակտիվի սեփականության հետ կապված գրեթե բոլոր ռիսկերն ու օգուտները, հանդիսանում է ֆինանսական վարձակալություն: Ֆինանսական վարձակալությամբ ձեռք բերված հիմնական միջոցները ներկայացված են իրական արժեքից և վարձակալության սկզբում վարձակալության նվազագույն վճարների ներկա արժեքից նվազագույնով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Մաշվածություն

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է հիմնական միջոցի ձեռք բերման պահից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններիս կառուցումն ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից: Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են՝

- Շենքեր	20 տարի
- Համակարգչային սարքավորումներ	5 տարի
- Տնտեսական գույք	7 տարի
- Փոխարդամիջոցներ	5 տարի

Ոչ նյութական ակտիվներ

Ընկերության կողմից ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները ներկայացված են ձեռք բերման արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

Ոչ նյութական ակտիվների գծով ամորտիզացիան հաշվարկվում է՝ կիրառելով գծային մեթոդը վերջիններիս օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: 2015 և 2014թթ. օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են՝

- Համակարգչային ծրագրեր 10 տարի

Պահուստներ

Պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է, երբ Ընկերությունն ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն, որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Եթե ազդեցությունը էական է, պահուստները որոշվում են՝ գեղջելով ակնկալվող դրամական հոսքերը՝ օգտագործելով գեղջման միջև հարկումը գործող այն դրույքը, որն արտացոլում է ժամանակի մեջ դրամի արժեքի շուկայի ներկա գնահատականը և, անհրաժեշտության դեպքում, պարտականությանը բնորոշ ռիսկերը:

Վերակազմավորման գծով պահուստը ճանաչվում է, երբ Ընկերությունը հաստատել է վերակազմավորման մանրամասն ֆորմալ պլանը, և վերակազմավորումը կամ սկսվել է կամ հրապարակայնորեն հայտարարվել է: Ապագա գործառնական ծախսումների գծով պահուստ չի ճանաչվում:

Վարկային պարտավորվածություններ

Բնականոն գործունեության ընթացքում, Ընկերությունը ստանձնում է վարկային պարտավորվածություններ, որոնք ներառում են չօգտագործված վարկային գծեր (վարկ տալու պարտավորվածություն), ակրեդիտիվներ և երաշխիքներ, ինչպես նաև վարկային ապահովագրության այլ ձևեր:

Ֆինանսական երաշխիքներն իրենցից ներկայացնում են Ընկերության կողմից որոշակի վճարումների կատարումը պարտավորեցնող պայմանագրեր, որոնք կփոխհատուցեն երաշխիքի սեփականատիրոջ այն վնասները, որոնք նա կկրեր, եթե առանձին պարտատերն ի վիճակի չլիներ կատարել վճարումները պարտքային գործիքի պայմաններով նախատեսված ժամկետներում:

Ֆինանսական երաշխիքի գծով պարտավորությունն ի սկզբանե ճանաչվում է իրական արժեքով, հանած գործարքի հետ կապված ծախսումները, և հետագայում չափվում է երկու մեծություններից առավելագույնով՝ ի սկզբանե ճանաչված գումարը՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան կամ երաշխիքի գծով կորուստների պահուստը: Ֆինանսական երաշխիքների և վարկային այլ պարտավորվածությունների գծով կորուստների պահուստներ ճանաչվում են, երբ գոյություն ունի վնաս կրելու հավանականություն, և այդ վնասը հնարավոր է արժանահավատորել չափել:

Ֆինանսական երաշխիքի գծով պարտավորությունները և այլ վարկային պարտավորվածության գծով պահուստները ներառվում են այլ պարտավորություններում:

Բաժնետիրական կապիտալ

Մովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Մովորական բաժնետոմսերի և բաժնետոմսերի օպցիոնների թողարկմանն ուղղակիորեն վերագրվող լրացուցիչ ծախսումները ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալի նվազեցում՝ հանած բոլոր հարկային հետևանքները:

Շահաբաժիններ

Շահաբաժիններ հայտարարելու և վճարելու Ընկերության կարողությունը կարգավորվում է ՀՀ օրենսդրության պահանջներով: Մովորական բաժնետոմսերի շահաբաժիններն արտացոլվում են որպես չբաշխված շահույթի բաշխում հայտարարվելու ժամանակաշրջանում:

4. Համադրելի տեղեկատվության վերաներկայացում

2015թ-ին Ընկերությունը փոփոխություն է կատարել բանկային հաշիվների, հաճախորդներին տրամադրված վարկերի, այլ ակտիվների գծով ստեղծված պահուստաֆոնդերի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում: 2015թ. հունվարի 1-ից Ընկերության ղեկավարությունը որոշել է ՖՀՄՄ համաձայն պատրաստված ֆինանսական հաշվետվություններում բանկային հաշիվների, հաճախորդներին տրամադրված վարկերի, այլ ակտիվների գծով պահուստաֆոնդերը ներկայացնել ՀՀ ԿԲ պահանջներին համապատասխան:

Համաձայն «Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն, փոփոխություններ հաշվապահական հաշվառման գնահատումներում և սխալներ» ՀՀՄՄ 8-ի՝ վերաներկայացվել են 2014թ. Դեկտեմբերի 31-ի և 2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունները ինչպես նաև 2014թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունը: Ստորև ներկայացված են վերաներկայացման ազդեցությունները:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝

	Մնացորդը առ 31.12.2014թ. ըստ նախորդ տարվա ֆինանսական հաշվետվությունների	Վերահաշվարկ	(հազար դրամ) Վերաներկայացված մնացորդը առ 01.01.2014թ.
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	30,200	-	30,200
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	40,028	(701)	39,327
Հաճախորդներին տրված վարկեր	2,236,560	(18,212)	2,218,348
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	184,190	-	184,190
Հետաձգված հարկային ակտիվ	-	591	591
Այլ ակտիվներ	8,356	(135)	8,221
Ընդամենը՝ ակտիվներ	2,499,334	(18,457)	2,480,877
Պարտավորություններ			
Հաճախորդներից ներգրավված փոխառություններ	1,192,753	-	1,192,753
Ընթացիկ հարկային պարտավորություն	5,209	-	5,209
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	1,938	(1,938)	-
Այլ պարտավորություններ	3,572	-	3,572
Ընդամենը՝ պարտավորություններ	1,203,472	(1,938)	1,201,534
Կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	1,148,000	-	1,148,000
Գլխավոր պահուստ	5,143	-	5,143
Կուտակված շահույթ	142,719	(16,519)	126,200
Ընդամենը՝ կապիտալ	1,295,862	(16,519)	1,279,343
Ընդամենը՝ պարտավորություններ և կապիտալ	2,499,334	(18,457)	2,480,877

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝

	<i>(հազար դրամ)</i>		
	Մնացորդը առ 31.12.2013թ. ըստ նախորդ տարվա ֆինանսական հաշվետվությունն երի	Վերահաշվարկ	Վերաներկայացված մնացորդը առ 01.01.2013թ.
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	224,376	(180,841)	43,535
Հաճախորդներին տրված վարկեր	1,938,931	(183,809)	1,755,122
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	12,623	(6,563)	6,060
Հետաձգված հարկային ակտիվ	341	(341)	-
Այլ ակտիվներ	-	356	356
Ընդամենը՝ ակտիվներ	2,176,271	(371,198)	1,805,073
Պարտավորություններ			
Հաճախորդներից ներգրավված փոխառություններ	1,356,728	(107,932)	1,248,796
Ընթացիկ հարկային պարտավորություն	4,898	2,213	7,111
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	2,021	(2,021)	-
Այլ պարտավորություններ	9,203	(3,606)	5,597
Ընդամենը՝ պարտավորություններ	1,372,850	(111,346)	1,261,504
Կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	750,000	(250,000)	500,000
Գլխավոր պահուստ	2,602	(1,744)	858
Կուտակված շահույթ	50,819	(8,108)	42,711
Ընդամենը՝ կապիտալ	803,421	(259,852)	543,569
Ընդամենը՝ պարտավորություններ և կապիտալ	2,176,271	(371,198)	1,805,073

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն 2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար՝

	<i>(հազար դրամ)</i>		
	Մնացորդը առ 31.12.2014թ. ըստ նախորդ տարվա ֆինանսական հաշվետվությունների	Վերահաշվարկ	Վերաներկայացված մնացորդը առ 01.01.2014թ.
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	247,557	-	247,557
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	(104,904)	-	(104,904)
Զուտ տոկոսային եկամուտ	142,653	-	142,653
Կոմիսիոն և այլ վճարների գծով եկամուտ	42	-	42
Կոմիսիոն և այլ վճարների գծով ծախս	(46)	-	(46)
Զուտ կոմիսիոն եկամուտ	142,649	-	142,649
Այլ գործառնական եկամուտ	389	-	389
Գործառնական եկամուտ	143,038	-	143,038
Արժեզրկման կորուստներ	(8,872)	(246)	(9,118)
Անձնակազմի գծով ծախսեր	(44,083)	-	(44,083)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	(20,122)	-	(20,123)
Արտարժույթի գործարքներից զուտ (վնաս)/եկամուտ	38,154	-	38,155
Շահույթ՝ մինչև հարկումը	108,115	(246)	107,870
Շահութահարկի գծով ծախս	(13,674)	40	(13,634)
Շահույթ՝ հարկումից հետո	94,441	(206)	94,236
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-
Համապարփակ ֆինանսական արդյունք	94,441	(206)	94,236

5 Տոկոսային եկամուտ և ծախս

	<i>Հազար դրամ</i>	
	2015թ.	2014թ.
Տոկոսային եկամուտներ		
Հաճախորդներին տրված վարկերից	246,093	234,725
Ավանդներից	2,357	12,449
Ընթացիկ հաշիվներից	392	383
	248,842	247,557
Տոկոսային ծախս		
Փոխառություններ ֆինանսական հաստատություններից	(79,206)	(93,472)
Փոխառություններ շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններից	(14,198)	(11,432)
	(93,404)	(104,904)
Զուտ տոկոսային եկամուտ	155,438	142,653

6 Արժեզրկումից կորուստ

	<i>Հազար դրամ</i>	
	2015թ.	2014թ.
Հաճախորդներին տրված վարկերից	(30,682)	(9,118)
	(30,682)	(9,118)

7 Անճնակազմի գծով ծախսեր

	<i>Հազար դրամ</i>	
	2015թ.	2014թ.
Աշխատակիցների փոխհատուցումներ	(49,805)	(44,083)
	(49,805)	(44,083)

8 Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր

	<i>Հազար դրամ</i>	
	2015թ.	2014թ.
Վերանորոգում և սպասարկում	(6,770)	(5,576)
Հեռահաղորդակցություն և տեղեկատվական ծառայություններ	(2,549)	(2,489)
Մասնագիտական ծառայություններ	(2,160)	(2,160)
Հարկեր, բացի շահութահարկից	(2,353)	(2,082)
Ներկայացուցչական ծախսեր	(727)	(1,116)
Գործուղման ծախսեր	(1,386)	(816)
Վարձակալության գծով ծախսեր	(960)	(960)
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	(2,850)	(2,614)
Գրասենյակային ծախսեր	(1,044)	(683)
Այլ	(2,085)	(1,627)
	(22,884)	(20,123)

9 Շահութահարկի գծով ծախս

	<i>Հազար դրամ</i>	
	2015թ.	2014թ.
	<i>(Վերաներկայացված)</i>	
Ընթացիկ հարկային ծախս		
Ընթացիկ տարի	10,788	13,757
Հետաձգված հարկային ծախս		
Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում	(325)	(123)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	10,463	13,634

Ընթացիկ հարկի գծով կիրառվող հարկի դրույքը 20% է: Հետաձգված հարկերի գծով կիրառվող հարկի դրույքը կազմում է 20%:

Հետաձգված հարկային ակտիվ և պարտավորություն

Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակով օգտագործվող արժեքների ժամանակավոր տարբերություններն առաջացնում են զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություններ 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2014թ. դեկտեմբերի 31 դրությամբ: Այս հետաձգված հարկային պարտավորությունները ճանաչվել են սույն ֆինանսական հաշվետվություններում:

Գործող հարկային օրենսդրության համաձայն՝ վերը ներկայացված հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների գործողության ժամկետը սահմանափակ չէ:

2015 և 2014 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում ժամանակավոր տարբերությունների շարժը ներկայացված է հետևյալ կերպ.

2015թ.

Հազար դրամ

	Մնացորդն առ 1 հունվարի 2015	ճանաչվել է շահույթում կամ վնասում	Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2015
Այլ պարտավորություններ	591	325	916
Հետաձգված հարկային ակտիվ	591	325	916

2014թ.

Հազար դրամ

	Մնացորդն առ 1 հունվարի 2014 (Վերաներկայացված)	ճանաչվել է շահույթում կամ վնասում	Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2014 (Վերաներկայացված)
Այլ պարտավորություններ	468	123	591
Հետաձգված հարկային ակտիվ	468	123	591

10 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Հազար դրամ

	2015թ.	2014թ.
Բանկերում տեղաքաշխված միջոցներ - ընթացիկ հաշիվներ	45,603	30,200
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	45,603	30,200

11 Բանկերում տեղաքաշխված միջոցներ

2015թ. 2014թ.
(Վերաներկայացված)

	2015թ.	2014թ.
Բանկերում տեղաքաշխված միջոցներ - ավանդներ	125,826	40,028
Արժեզրկման պահուստ	(1,713)	(701)
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	124,113	39,327

Բանկերում տեղաբաշխված միջոցների կենտրոնացում

2015 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 42,703 հազար դրամ գումարով հաշիվները (2014թ.՝ 26,658 հազար դրամ) կենտրոնացված են Երկու բանկերում (2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ երեք բանկում), ինչն իրենից ներկայացնում է էական կենտրոնացում:

12 Հաճախորդներին տրված վարկեր

	2015թ.	Հազար դրամ 2014թ. (Վերաներկայացված)
Վարկեր իրավաբանական անձանց		
Վարկեր շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններին (Ծան. 20)	304,298	1,194,650
Վարկեր առևտրային կազմակերպություններին	27,819	-
Ընդամենը վարկեր իրավաբանական անձանց	332,117	1,194,650
Վարկեր ֆիզիկական անձանց		
Հիփոթեքային վարկեր հաճախորդներին	1,308,153	1,055,726
Բիզնես վարկեր	41,907	-
Ընդամենը վարկեր ֆիզիկական անձանց	1,350,060	1,055,726
Տրված համախառն վարկեր	1,682,177	2,250,376
Արժեզրկման պահուստ	(27,677)	(32,028)
Տրված զուտ վարկեր	1,654,500	2,218,348

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի ավարտված տարվա ընթացքում վարկերի արժեզրկման գծով պահուստի շարժն ըստ հաճախորդներին տրված վարկերի դասերի հետևյալն է.

	Հազար դրամ		
	Վարկեր իրավաբանական անձանց	Վարկեր ֆիզիկական անձանց	Ընդամենը
Մնացորդ տարեսկզբին	12,026	20,002	32,028
Տարվա ծախս	(8,286)	38,666	30,380
Դուրս գրում	-	(38,101)	(38,101)
Վերադարձ	-	3,370	3,370
Մնացորդ տարեվերջին	3,740	23,937	27,677

2014թ.դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում վարկերի արժեզրկման գծով պահուստի շարժն ըստ հաճախորդներին տրված վարկերի դասերի հետևյալն է.

	Հազար դրամ		
	Վարկեր իրավաբանական անձանց	Վարկեր ֆիզիկական անձանց	Ընդամենը
Մնացորդ տարեսկզբին (Վերաներկայացված)	10,203	7,691	17,894
Տարվա ծախս	1,823	5,887	7,710
Դուրս գրում	-	(5,042)	(5,042)
Վերադարձ	-	11,466	11,466
Մնացորդ տարեվերջին (Վերաներկայացված)	12,026	20,002	32,028

Հաճախորդներին տրված վարկերի որակը

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է տեղեկատվություն հաճախորդներին տրված վարկերի որակի վերաբերյալ 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ.

	Համախառն վարկեր	Արժեզրկման գծով պահուստ	Զուտ վարկեր	Արժեզրկման պահուստ - համախառն վարկեր
	Հազար դրամ	Հազար դրամ	Հազար դրամ	%
Վարկեր իրավաբանական անձանց				
- ոչ ժամկետանց	332,117	3,321	328,796	1%
Ընդամենը վարկեր իրավաբանական անձանց	332,117	3,321	328,796	1%
Վարկեր ֆիզիկական անձանց				
Հիփոթեքային վարկեր	1,308,153	23,937	1,284,216	2%
Բիզնես վարկեր	41,907	419	41,488	1%
Ընդամենը վարկեր ֆիզիկական անձանց	1,350,060	24,356	1,325,704	2%
Ընդամենը տրված վարկեր	1,682,177	27,677	1,654,500	2%

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է տեղեկատվություն հաճախորդներին տրված վարկերի որակի վերաբերյալ 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ.

	Համախառն վարկեր	Արժեզրկման գծով պահուստ	Զուտ վարկեր	Արժեզրկման պահուստ - համախառն վարկեր
	Հազար դրամ	Հազար դրամ	Հազար դրամ	%
Վարկեր իրավաբանական անձանց				
- ոչ ժամկետանց	1,194,650	11947	1,182,703	1%
Ընդամենը վարկեր իրավաբանական անձանց	1,194,650	11,947	1,182,703	1%
Վարկեր ֆիզիկական անձանց				
- ոչ ժամկետանց Հիփոթեքային վարկեր	1,055,726	20,082	1,035,645	2%
Ընդամենը վարկեր ֆիզիկական անձանց	1,055,726	20,082	1,035,645	2%
Ընդամենը տրված վարկեր	2,250,376	32,028	2,218,348	1%

Վարկերի արժեզրկման գնահատման համար կիրառված հիմնական ենթադրություններ և դատողություններ

Վարկի արժեզրկումն առաջանում է վարկի սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած մեկ կամ ավելի դեպքերի արդյունքում, որոնք ազդեցություն ունեն վարկի հետ կապված դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերի վրա և կարող են արժանահավատորեն գնահատվել: Առանց արժեզրկման անհատական հայտանիշի վարկերը չունեն արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն, որը կարող է ուղղակիորեն վերագրվել նրանց:

Հաճախորդներին տրված վարկերի արժեզրկման անկողմնակալ հայտանիշները ներառում են հետևյալը.

- վարկային պայմանագրով նախատեսված վճարումների ուշացումները,
- փոխառուի նշանակալի ֆինանսական դժվարությունները,
- գործարար միջավայրի վատթարացումը, փոխառուների շուկաներում անբարենպաստ փոփոխությունները:

Ընկերությունը վերանայել է հաճախորդներին տրված վարկերի պորտֆելը և չի հայտնաբերել արժեզրկման հայտանիշ ունեցող անհատապես նշանակալի վարկեր 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Ընկերությունը գնահատել է ֆիզիկական անձանց տրված այն վարկերի արժեզրկումը, որոնց գծով արժեզրկման հայտանիշներ չեն հայտնաբերվել՝ հիմնվելով իր և համանման ընկերությունների հիփոթեքային վարկերի գծով պատմական կորստի վերլուծության վրա:

Ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի խմբային հիմունքով արժեզրկման պահուստը որոշելիս ղեկավարությունը որոշել է տարեկան 2% կորստի դրույք (2014: 2%):

Գրավի վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է 2015 թվականի դեկտեմբերի 31-ի և 2014 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի պորտֆելի վերլուծությունը գուտ գումարով՝ ըստ գրավի տեսակների.

	2015 Հազար դրամ	Վարկային պորտֆելի %	2014 Հազար դրամ	Վարկային պորտֆելի %
Երաշխավորություն	328,796	19.9	1,182,703	53.3
Անշարժ գույք	1,325,704	80.1	1,035,645	46.7
	1,654,500	100.0	2,218,348	100.0

Աղյուսակում ներկայացված գումարները իրենցից ներկայացնում են վարկերի հաշվեկշռային արժեքը և կարող են չհամընկնել գրավի իրական արժեքի հետ:

Իրավաբանական անձանց տրված վարկերն ապահովված են Ֆինանսների նախարարության կողմից տրամադրված երաշխավորությամբ: Հիփոթեքային վարկերն ապահովված են համապատասխան բնակարանային անշարժ գույքով:

Վարկային ռիսկին ենթարկվածություն

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունն ուներ մեկ փոխառու (2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ մեկ փոխառու), որի մնացորդը գերազանցում էր հաճախորդներին տրված ընդհանուր վարկերի 10%-ը: Այս մնացորդի ընդհանուր արժեքը 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում էր 304,298 հազար դրամ (2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 1,194,650 հազար դրամ):

Վարկերի ժամկետայնություն

Ընկերության վարկային պորտֆելի ժամկետայնության վերլուծությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 17-ում, որտեղ արտացոլված է հաշվետու ամսաթվից մինչև վարկային պորտֆելը կազմող վարկերի՝ պայմանագրով նախատեսված մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածը:

13 Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար դրամ

	Համակարգչային սարքավորումներ	Տնտեսական գույք	Համակարգչային ծրագրեր	Փոխադրա միջոցներ	Շենքեր	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք						
Մնացորդն առ 1 հունվարի 2015	8,038	3,405	5,040	7,500	170,199	194,182
Ավելացումներ	8,535	27,095	-	-	35,898	71,528
Օտարումներ	-	-	-	-	-	-
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2015	16,573	30,500	5,040	7,500	206,097	265,710
Մաշվածություն և ամորտիզացիա						
Մնացորդն առ 1 հունվարի 2015	3,345	2,445	2,576	1,625	-	9,991
Մաշվածության/ամորտիզացիայի ծախս	541	282	527	1,500	-	2,850
Օտարումներ	-	-	-	-	-	-
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2015	3,886	2,727	3,103	3,125	-	12,841
Հաշվեկշռային արժեք						
Առ 31 դեկտեմբերի 2015	12,867	27,773	1,937	4,375	206,097	252,869

Համաձայն 2016թ.-ի փետրվարի 8-ի Ընկերության Խորհրդի որոշման՝ ք. Ստեփանակերտ, Մ.Գ.ոչ 2/33 հասցեում ստեղծվել է "Արցախ" մասնաճյուղը:

	Համակարգչային սարքավորումներ	Տնտեսական գույք	Համակարգչային ծրագրեր	Փոխադրամիջոցներ	Շենքեր	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք						
Մնացորդն առ 1 հունվարի 2014	4,144	3,318	5,040	7,500	-	20,002
Ավելացումներ	3,894	87	-	-	170,199	174,180
Օտարումներ	-	-	-	-	-	-
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2014	8,038	3,405	5,040	7,500	170,199	194,182
Մաշվածություն և ամորտիզացիա						
Մնացորդն առ 1 հունվարի 2014	3,050	2,154	2,049	125	-	7,378
Մաշվածության/ամորտիզացիայի ծախս	295	291	527	1,500	-	2,613
Օտարումներ	-	-	-	-	-	-
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2014	3,345	2,445	2,576	1,625	-	9,991
Հաշվեկշռային արժեք						
Առ 31 դեկտեմբերի 2014	4,693	960	2,464	5,875	170,199	184,191

14 Փոխառություններ

	<i>Հազար դրամ</i>	
	2015թ.	2014թ.
Փոխառություններ ֆինանսական հաստատություններից	302,447	1,192,753
Փոխառություններ շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններից (Ծան. 20)	433,706	-
	736,153	1,192,753

Ֆինանսական հաստատությունից փոխառությունը ունի 9% էֆեկտիվ տոկոսադրույք, որի վերջնական մարման ժամկետը 2016 թ. մարտն է և մարումները սկսվելու են 2015 թ. ապրիլից: Տոկոսները մարվում են ամսական սկզբունքով: Շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններից փոխառությունը ստացվել է բաժնետիրոջից և ունի 10.0% տարեկան էֆեկտիվ տոկոսադրույք:

15 Այլ պարտավորություններ

	<i>Հազար դրամ</i>	
	2015թ.	2014թ.
Վարկի սոկոսի կանխավճարներ	9,367	564
Կրեդիտորական պարտքեր մատակարարներին	2,420	1,137
Կրեդիտորական պարտքեր աշխատակիցներին	2,212	1,871
	13,999	3,572

16 Բաժնետիրական կապիտալ

Թողարկված կապիտալ

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հայտարարված, թողարկված և շրջանառության մեջ գտնվող բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած է 114,800 սովորական բաժնետոմսից: Յուրաքանչյուր բաժնետոմսի անվանական արժեքը կազմում է 10 հազար դրամ: Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժինները և քվեարկել Ընկերության բաժնետերերի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմս - մեկ ձայն սկզբունքով:

Շահարաժիններ

Վճարման ենթակա շահարաժինները սահմանափակվում են Ընկերության առավելագույն չբաշխված շահույթով, որը որոշվում է ՀՀ օրենսդրության պահանջներով:

17 Ռիսկերի կառավարում

Ռիսկերի կառավարումն էական գործոն է վարկավորման ոլորտի համար և Ընկերության գործառնությունների կարևոր տարր է: Ընկերության հիմնական ռիսկերը կապված են շուկայական ռիսկի հետ, որը ներառում է տոկոսադրույքի և արտարժույթի ռիսկերը, ինչպես նաև վարկային ու իրացվելիության ռիսկերը:

Ռիսկերի կառավարման քաղաքականություն և ընթացակարգեր

Ընկերության ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել, վերլուծել և կառավարել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Ընկերությունը, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմաններ և վերահսկման մեխանիզմներ, ինչպես նաև շարունակաբար վերահսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը որոշված սահմաններին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և ընթացակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝ շուկայական պայմանների, առաջարկվող արտադրանքի ու ծառայությունների և ընդունված լավագույն մոտեցման փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով:

Գեկավարությունը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարումը վերահսկող համակարգի պատշաճ աշխատանքի, հիմնական ռիսկերի կառավարման և ռիսկերի կառավարման քաղաքականության ու ընթացակարգերի վերանայման, ինչպես նաև դեկավարությունը պատասխանատու է ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված միջոցառումների վերահսկման և իրականացման ու ռիսկերի համար սահմանված համապատասխան սահմաններում Ընկերության գործունեությունն ապահովելու համար: Վարկային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերը կառավարվում և վերահսկվում են դեկավարություն՝ թե՛ ընդհանուր պորտֆելի և թե՛ առանձին գործարքների մակարդակով:

Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն Ընկերության եկամտի կամ նրա պորտֆելիների արժեքի փոփոխության ռիսկն է շուկայական գների, ներառյալ փոխարժեքի դրույքների, տոկոսադրույքների, վարկային սպրեդերի և սեփական կապիտալի գների փոփոխության արդյունքում: Շուկայական ռիսկը ներառում է արժույթային, տոկոսադրույքի և այլ գնային ռիսկերը: Շուկայական ռիսկն առաջանում է տոկոսադրույքի, արտարժույթի և պարտքային ֆինանսական գործիքների բաց դիրքերի գծով, որոնք հակված են շուկայի ընդհանուր և առանձին փոփոխությունների ու շուկայական գների փոփոխությունների ազդեցությանը: Շուկայական ռիսկի կառավարման նպատակը շուկայական ռիսկի այնպիսի կառավարումն ու վերահսկումն է, որը թույլ կտար պահպանել այս ռիսկին ենթարկվածության աստիճանը համապատասխան սահմաններում՝ միաժամանակ ապահովելով ընդունված ռիսկի դիմաց եկամտարժեքի օպտիմալացումը:

Շուկայական ռիսկը վերահսկվում է Ընկերության Գեկավարության կողմից:

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկն Ընկերության եկամտի կամ ֆինանսական գործիքների արժեքի փոփոխության ռիսկն է տոկոսադրույքների փոփոխման արդյունքում:

Ընկերությունը հակված է իր ֆինանսական վիճակի և դրամական միջոցների հոսքերի վրա գերակայող շուկայական տոկոսադրույքների տատանումների ազդեցությանը: Նման տատանումները կարող են ավելացնել տոկոսային մարժան, սակայն կարող են նաև դա նվազեցնել կամ հանգեցնել վնասների՝ տոկոսադրույքների անսպասելի փոփոխության դեպքում:

Տոկոսադրույքի ռիսկն առաջանում է, երբ որոշակի ժամկետայնությամբ փաստացի կամ կանխատեսված ակտիվները գերազանցում են կամ պակաս են նույն ժամկետայնությամբ փաստացի կամ կանխատեսված պարտավորություններին:

Տոկոսադրույքի տարբերության վերլուծություն

Տոկոսադրույքի ռիսկը կառավարվում է հիմնականում տոկոսադրույքի տարբերության մոնիտորինգի միջոցով: Տոկոսադրույքի տարբերության դիրքերի ամփոփումը հիմնական ֆինանսական գործիքների գծով հետևյալն է,

	Մինչև 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Հազար դրամ Հաշվեկշռային արժեք
31 դեկտեմբերի 2015						
Ակտիվներ						
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	45,603	-	-	-	-	45,603
Տեղաբաշխված ավանդներ	124,113	-	-	-	-	124,113
Հաճախարդներին արված վարկեր	344,793	37,532	70,356	431,302	770,517	1,654,500
Ընդամենը ակտիվներ	514,509	37,532	70,356	431,302	770,517	1,824,216
Պարտավորություններ						
Փոխառություններ	604,153	-	132,000	-	-	736,153
Ընդամենը պարտավորություններ	604,153	-	132,000	-	-	736,153
Զուտ դիրք	(89,644)	37,532	(61,644)	431,302	770,517	1,088,063
	Մինչև 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Հաշվեկշռային արժեք
31 դեկտեմբերի 2014						
Ակտիվներ						
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	30,200	-	-	-	-	30,200
Տեղաբաշխված ավանդներ	39,327	-	-	-	-	39,327
Հաճախարդներին արված վարկեր	41,135	306,628	614,699	776,222	479,664	2,218,348
Ընդամենը ակտիվներ	110,662	306,628	614,699	776,222	479,664	2,287,875
Պարտավորություններ						
Փոխառություններ	5,270	296,856	593,712	296,915	-	1,192,753
Ընդամենը պարտավորություններ	5,270	296,856	593,712	296,915	-	1,192,753
Զուտ դիրք	105,392	9,772	20,987	479,307	479,664	1,095,122

Միջին տոկոսադրույք

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված են տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Այս տոկոսադրույքներն իրենցից ներկայացնում են մինչև այս ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածի միջին եկամտաբերությունը:

	2015		2014	
	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար
Տոկոսաբեր ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ – <i>քնքսցիկ հաշիվներ</i>	1.01%	0.00%	1.01%	0.00%
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ - <i>ավանդներ</i>	12.00%	-	9.00%	-
Հաճախորդներին արված վարկեր	14.00%	15.00%	14.00%	10.00%
Տոկոսակիր պարտավորություններ				
Փոխառություններ	10.0%	9.00%	10.00%	9.00%

Արտարժույթի ռիսկ

Ընկերությունը ունի ԱՄՆ դոլարով արտահայտված ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ: Արտարժույթի ռիսկն արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխությունների հետևանքով ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ ապագա դրամական հոսքերի տատանման ռիսկն է: Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արժույթների 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	Հազար դրամ		
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Ընդամենը
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	43,776	1,827	45,603
Տեղաբաշխված ավանդներ	124,113	-	124,113
Հաճախորդներին արված վարկեր	692,794	961,706	1,654,500
Ընդամենը ակտիվներ	860,683	963,533	1,824,216
Պարտավորություններ			
Փոխառություններ	433,709	302,444	736,153
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	2,180	-	2,180
Ընդամենը պարտավորություններ	435,889	302,444	738,333
Զուտ դիրքն առ 31 դեկտեմբերի 2015թ.	424,794	661,089	1,085,883

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արժույթների 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	Հազար դրամ		
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Ընդամենը
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	24,114	6,086	30,200
Տեղաբաշխված ավանդներ	39,327	-	39,327
Հաճախորդներին արված վարկեր	733,130	1,485,218	2,218,348
Ընդամենը ակտիվներ	796,571	1,491,304	2,287,875
Պարտավորություններ			
Փոխառություններ	-	1,192,753	1,192,753
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	1,137	-	1,137
Ընդամենը պարտավորություններ	1,137	1,192,753	1,193,890
Զուտ դիրքն առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.	795,434	298,551	1,093,985

Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկը ֆինանսական վնաս կրելու ռիսկն է, երբ փոխառուն կամ պայմանագրային կողմն ի վիճակի չի լինում կատարել իր պարտավորությունները Ընկերության նկատմամբ: Ընկերությունը մշակել

Է քաղաքականություն և ընթացակարգեր վարկային ռիսկը կառավարելու համար: Ընկերության վարկային քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի կողմից: Ընկերությունը շարունակաբար վերահսկում է առանձին վարկերի վիճակը և կանոնավոր կերպով վերագնահատում է իր հաճախորդների վճարունակությունը: Վարկային ռիսկի առավելագույն մակարդակը որպես կանոն արտացոլվում է ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքում՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ֆինանսական ակտիվների գծով առավելագույն ենթարկվածությունը վարկային ռիսկին հետևյալն է՝

	<i>Հազար դրամ</i>	
	2015թ.	2014թ.
ԱԿՏԻՎՆԵՐ		
Գրանական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	45,603	30,200
Բանկերում տեղաքաշված ավանդներ	124,113	39,327
Հաճախորդներին տրված վարկեր	1,654,500	2,218,348
Ընդամենը առավելագույն ենթարկվածություն	1,824,216	2,287,875

Հաճախորդներին տրամադրված վարկերի գծով վարկային ռիսկի կենտրոնացման վերլուծությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 12-ում՝ «Հաճախորդներին տրված վարկեր»:

Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Ընկերությունը կունենա դժվարություններ՝ պարտավորվածությունները մարելու համար միջոցներ հայթայթելիս: Իրացվելիության ռիսկն առաջանում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության անհամապատասխանության դեպքում: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության և տոկոսադրույքների համապատասխանությունը և/կամ վերահսկվող անհամապատասխանությունը որոշիչ է իրացվելիության կառավարման համար: Չափազանց անսովոր է ֆինանսական հաստատությունների լրիվ համապատասխանությունը, որը պայմանավորված է իրականացվող գործարքների ժամկետային անորոշություններով և տարաբնույթությամբ: Դա հնարավորություն է տալիս բարձրացել շահութաբերությունը, սակայն կարող է նաև մեծացնել վնաս կրելու ռիսկը:

Ընկերության կողմից իրացվելիության ռիսկի կառավարման նպատակն է ցանկացած պահի ապահովել անհրաժեշտ միջոցներ՝ մարելու համար դրամական միջոցների հոսքերի հետ կապված պարտավորությունները, երբ դրանք դառնում են վճարման ենթակա:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է դրամական միջոցների չզեղչված հոսքերի տեղաքաշխումն Ընկերության ֆինանսական պարտավորությունների գծով՝ ըստ պայմանագրով սահմանված առավել վաղ մարման ժամկետի: Աղյուսակում ներկայացված արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումարն իրենից ներկայացնում է դրամական միջոցների պայմանագրային չզեղչված հոսքերը ֆինանսական պարտավորությունների գծով:

Ժամկետայնության վերլուծությունը ֆինանսական պարտավորությունների գծով 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հետևյալն է,

	<i>Հազար դրամ</i>						
	Ցայահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	Ավելի քան 1 տարի	Արաստոսի ընդհ. համա խառն գումար	Հաշվեկշ. արժեք
Պարտավորություններ							
Փոխառություններ	106,436	510,799	3,399	132,000	138,220	758,855	736,153
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	20	2,160	-	-	-	2,180	2,180
Ընդամենը պարտավորություններ	106,456	512,959	3,399	132,000	138,220	761,035	738,333

Ժամկետայնության վերլուծությունը ֆինանսական պարտավորությունների գծով 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հետևյալն է,

	Ցյախանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	Ավելի քան 1 տարի	Հազար դրամ	
						Արասևոսքի ընդհ. համա խառն գումար	Հաշվեկշ. արժեք
Պարտավորություններ							
Փոխառություններ	9,076	17,275	321,548	622,747	301,346	1,271,992	1,192,753
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	57	1,080	-	-	-	1,137	1,137
Ընդամենը պարտավորություններ	9,133	18,355	321,548	622,747	301,346	1,273,129	1,193,890

Ստորև ներկայացված աղյուսակը ցույց է տալիս ակտիվներն ու պարտավորությունները՝ ըստ իրենց ակնկալվող ժամկետայնության՝ 2015 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	Ցյախանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Հազար դրամ	
						Անժամկետ	Ընդամենը
Ակտիվներ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	45,603	-	-	-	-	-	45,603
Տեղաբաշխված ավանդներ	826	123,287	-	-	-	-	124,113
Հաճախորդներին արված վարկեր	117,551	227,242	107,888	431,302	770,517	-	1,654,500
Հիմնական միջոցներ և ոչ նոտանոտն տևողություն հետաձգված հարկային ակտիվ	-	-	-	-	-	252,869	252,869
	-	-	-	-	-	916	916
Այլ ակտիվներ	-	1,080	48	-	-	561	1,689
Ընդամենը ակտիվներ	163,980	351,609	107,936	431,302	770,517	254,346	2,079,690
Պարտավորություններ							
Փոխառություններ	102,589	501,564	132,000	-	-	-	736,153
Ընթացիկ հարկային պարտավորություն	-	-	497	-	-	-	497
Այլ պարտավորություններ	11,839	2,160	-	-	-	-	13,999
Ընդամենը պարտավորություններ	114,428	503,724	132,497	-	-	-	750,649
Չուտ դիրք	49,552	(152,115)	(24,561)	431,302	770,517	254,346	1,329,041

Մտորև ներկայացված աղյուսակը ցույց է տալիս ակտիվներն ու պարտավորությունները՝ ըստ իրենց ակնկալվող ժամկետայնության՝ 2014 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Հազար դրամ

	Ցպահանջ և միջև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Անժամկետ	Ընդամենը
Ակտիվներ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	30,200	-	-	-	-	-	30,200
Տեղաբաշխված ավանդներ	28	39,299	-	-	-	-	39,327
Հաճախորդներին արված վարկեր	19,911	21,224	921,327	776,222	479,664	-	2,218,348
Հիմնական միջոցներ և ոչ նոտուսում ունեցված հարկային ունեցում	-	-	-	-	-	184,190	184,190
Այլ ակտիվներ	-	7,847	90	-	-	591	8,221
Ընդամենը ակտիվներ	50,139	68,370	921,417	776,222	479,664	185,065	2,480,877
Պարտավորություններ							
Փոխառություններ	5,270	-	890,568	296,915	-	-	1,192,753
Ընթացիկ հարկային պարտավորություն	13	-	5,196	-	-	-	5,209
Այլ պարտավորություններ	2,492	1,080	-	-	-	-	3,572
Ընդամենը պարտավորություններ	7,775	1,080	895,764	296,915	-	-	1,201,534
Չուտ դիրք	42,364	67,290	25,653	479,307	479,664	185,065	1,279,343

18 Կապիտալի կառավարում

Ընկերության կապիտալի պահանջները սահմանվում և վերահսկվում են ՀՀ Կենտրոնական Բանկի կողմից:

Ընկերությունը կապիտալ սահմանում է այն հոդվածները, որոնք օրենսդրական կանոնակարգերով սահմանվում են որպես կապիտալ վարկային կազմակերպությունների համար: ՀՀ Կենտրոնական Բանկի կողմից կապիտալի նկատմամբ սահմանված ներկա պահանջի համաձայն վարկային կազմակերպությունները պետք է ունենան նվազագույնը 150,000 հազար դրամի կապիտալ: 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը բավարարել է կապիտալի նկատմամբ սահմանված պահանջի նվազագույն մակարդակը:

19 Պայմանական դեպքեր

Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանում: Ներկայումս Ընկերությունը չունի գույքի և հանրային պարտավորության գծով ապահովագրություն: Ընկերությունն ամբողջությամբ ապահովագրված չէ գործունեության ընդհատման դեպքերից: Քանի դեռ Ընկերությունը համապատասխան ձևով ապահովագրված չէ, գոյություն ունի ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է զգալի անբարենպաստ ազդեցություն ունենալ Ընկերության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

Իրավական պարտավորություններ

Մովորական գործունեության ընթացքում Ընկերությունը կարող է հանդես գալ որպես դատական գործի կողմ: Այնուամենայնիվ, հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Ընկերության ղեկավարությունը տեղյակ չէ որևէ փաստացի, անավարտ կամ սպառնացող հայցերի մասին, որոնք կարող են էական ազդեցություն ունենալ Ընկերության գործունեության վրա:

Հարկային օրենսդրության հակասություններ և երկիմաստություններ

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է և բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների, և դատավճիռների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք հաճախ հստակ չեն, հակասական են և տարբեր կերպ են մեկնաբանվում տարբեր իրավասու մարմինների կողմից: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության մի շարք մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել խիստ տույժեր, տուգանքներ և տոկոսագումարներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմինները խախտման կատարման տարվան անմիջապես հաջորդող երեք տարին լրանալուց հետո հայտնաբերած խախտումների դեպքում չեն կարող առաջադրել պարտավորություններ հարկերի, տուգանքների և տույժերի գծով:

Այս հանգամանքները կարող են այլ երկրների համեմատությամբ էական հարկային ռիսկ առաջացնել Հայաստանի Հանրապետությունում: Գեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանորեն է գնահատել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի հարկային օրենսդրության իր մեկնաբանությունների, պաշտոնական հայտարարությունների և դատավճիռների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները Ընկերության ֆինանսական վիճակի համար կարող են լինել էական, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

20 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Գործարքներ բաժնետիրոջ հետ

Ընկերության 100% բաժնետեր և վերջնական վերահսկող կողմ է հանդիսանում «Արցախի Ներդրումային Հիմնադրամը»:

	2015թ.		2014թ.	
	Հազար դրամ	Միջին տոկոսադրույք	Հազար դրամ	Միջին տոկոսադրույք
Ակտիվներ				
Տրամադրված փոխառություն «Արցախի ներդրումային հիմնադրամ»	304,298	10,00%	1,194,650	10,00%
Պարտավորություններ				
Ներգրավված փոխառություն «Արցախի ներդրումային հիմնադրամ»	433,706	10,00%	-	-
Համապարփակ ֆինանսական արդյունք				
Տոկոսային եկամուտ	87,768	-	103,848	-
Տոկոսային ծախս	14,198	-	-	-

Գործարքներ ղեկավար անձնակազմի հետ

«Աշխատակիցների գծով ծախսեր» հոդվածում (ծանոթագրություն 7) ներառված ղեկավար անձնակազմի ընդհանուր վարձատրությունը 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմել է 25,317 հազար դրամ (2014թ՝ 24,626 հազար դրամ):

21 Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք

Ինչպես պահանջվում է ՖՀՄՍ 7 «Ֆինանսական գործիքներ, Բացահայտում» ստանդարտով, Ընկերությունն իրականացրել է իր ֆինանսական գործիքների գնահատումը, պարզելու համար ժամանակի և արժեքի սահմանափակումների ներքո նրանց իրական արժեքը բավարար արժանահավատությամբ որոշելու հնարավորությունը

Ընկերության գնահատմամբ իր ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքներն էականորեն չեն տարբերվում դրանց հաշվեկշռային արժեքներից: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գնահատված արժեքները հաշվարկվում են՝ կիրառելով գեղջված դրամական միջոցների հոսքերի տեխնիկան դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերի հիման վրա և օգտագործելով հաշվետու ամսաթվի դրությամբ նմանատիպ գործիքի հանդեպ կիրառելի գեղջման դրույքը:

Իրական արժեքի այս գնահատականի նպատակն է ներկայացնել այն մոտավոր գումարը, որով վերը նշված ակտիվները կարող են փոխանակվել իրագել և պատրաստական կողմերի միջև «անկախ կողմերի միջև» գործարքում: Այնուամենայնիվ, հաշվի առնելով անորոշությունները և կողմնակալ դատողությունները, իրական արժեքը չպետք է մեկնարանվի որպես իրացվելի՝ ակտիվների անմիջական վաճառքի կամ պարտավորությունների մարման ժամանակ: